

Spis treści

WSTĘP	11
-----------------	----

CZĘŚĆ PIERWSZA

Zacznijmy od momentu....

ROZDZIAŁ I

MACEDOŃCZYCY EGEJSKY I ICH UDZIAŁ W GRECKIEJ

WOJNIE DOMOWEJ 21

1. Macedonia i Macedończycy	22
2. Macedonia Egejska i Macedończycy Egejscy	26
3. Macedończycy w greckiej wojnie domowej	31
Sytuacja zewnętrzna	32
Wewnętrzny czynnik macedoński	34
Macedończycy w walce	38
4. Konsekwencje wojny	42
Wysiedlenie dzieci jako osobny fenomen migracji	43
Kierunki migracji i liczebność uchodźców	49

ROZDZIAŁ II

KIERUNKI MIGRACJI MACEDOŃCZYKÓW –

CHARAKTERYSTYKA OŚRODKÓW POBYTU

MACEDOŃCZYKÓW W KRAJACH EUROPY ŚRODKOWO-

-WSCHODNIEJ 52

1. Dziecięce miejsca emigracji	53
Jugosławia	57
Albania	58
Rumunia	60
Bułgaria	63
Węgry i Czechosłowacja	64
ZSRR i NRD	65
2. Miejsca emigracji dorosłych	65
Albania i ZSRR	66
Pozostałe kraje bloku wschodniego	67
Jugosławia	68

ROZDZIAŁ III**MACEDOŃSCY UCHODŹCY W POLSCE**

I NA DOLNYM ŚLĄSKU	71
1. Przybycie do Polski i na Dolny Śląsk	71
Fale migracyjne	72
Dolnośląskie uzdrowiska	75
Kwarantanna	76
2. Organizacja ośrodków	78
Lądek-Zdrój	78
Solice (Szczawno)-Zdrój	83
Duszniki-Zdrój i Międzygórze	85
3. Zgorzelec stolicą uchodźców	86
Państwowy Ośrodek Wychowawczy i placówki dla dorosłych	87
Metody wychowawcze w POW	90
4. Pozostałe ośrodki wychowawcze, szkoły i zakłady pracy	93

CZĘŚĆ DRUGA

Ja mam 5 nazwisk, 4 daty urodzenia, 2 imiona

ROZDZIAŁ IV

„KWESTIA MACEDOŃSKA” W POLSCE	99
1. Tożsamość narodowa a pojęcie ojczyzny	100
2. Polityka PZPR i KPG względem Macedończyków	106
Polityka PZPR względem Macedończyków 1948-1956	109
Polityka KPG względem Macedończyków 1948-1956	115
Po odwilży. Zmiany w stosunku do Macedończyków	119
3. Polacy – odkrywanie i dostrzeżenie macedońskiej tożsamości	123
Przezwrot w Łądku-Zdroju – początki	123
Macedońskie szkolnictwo	128
Macedońskie podręczniki	130

ROZDZIAŁ V**ORGANIZOWANIE SIĘ MACEDOŃCZYKÓW**

NA DOLNYM ŚLĄSKU – PRYWATNE I INSTYTUCJONALNE SIECI POWIĄZAŃ	136
1. Powstanie i działalność Związku Uchodźców Politycznych z Grecji w Polsce im. Nikosa Belojannisa	138

2. Wrocławski dziennik „Dimokratis” („Demokrata”)	142
Macedoński zespół redakcyjny	143
Recepcja „Dimokratisa” wśród Macedończyków	146
3. Macedońska organizacja „ILINDEN”	149
Prawdziwy charakter i rozwiązanie organizacji „ILINDEN”	153
Organizacja „ILINDEN” w Polsce	157
4. Nielegalne Organizacje Macedończyków na Dolnym Śląsku	163
Organizacje powstające do 1956 roku	163
Nadzieje na samodzielność – tajna macedońska organizacja E3	168
5. Towarzystwo Macedończyków w Polsce	174
6. Nieformalne spotkania Macedończyków na Dolnym Śląsku	182

ROZDZIAŁ VI

INTEGRACJA MACEDOŃSKICH UCHODźCÓW

NA DOLNYM ŚLĄSKU – STOSUNKI Z LUDNOŚCIĄ POLSKĄ

I UCHODźCAMI ETNICZNIE GRECKIMI . . . . .

1. Etapy	189
Brak możliwości wyboru i nieznanomość miejsca osiedlenia	193
Czynniki ułatwiające i utrudniające integrację – specyfika macedońska	196
2. Dolny Śląsk	198
3. Początki	205
Obraz Greka	205
Obraz Polaków i Polski	207
4. Integracja zinstytucjonalizowana	209
Grecy	209
Polacy	211
Język	214
5. Integracja wewnętrzna uchodźców z Grecji: Macedończycy i Grecy	218
Integracja dzieci	219
Integracja dorosłych	223
6. Integracja i adaptacja zewnętrzna: Macedończycy i Polacy	225
Wychowawcy i nauczyciele	225
Rówieśnicy	231
Grupy sąsiedzkie, koleżeńskie i przyjacielskie	235

7. Pełna integracja macedońsko-polska 239
 Przyczyny pozostania w Polsce 239
 Polskie obywatelstwo – „Jestem Polakiem” 241

ROZDZIAŁ VII

- WYJAZDY** 245
1. Wyjazdy na stałe 247
 Do Bułgarii 250
 Do Ludowej Republiki Macedonii 253
 Konsekwencje wyjazdów dla macedońskiej wspólnoty na Dolnym Śląsku 261
2. Wyjazdy czasowe do Grecji i Macedonii 263
 Wizyta w rodzinnej miejscowości – „pożegnanie z ojczyzną” 263
 Odwiedziny w Macedonii 271
3. Transnarodowa wspólnota macedońskich uchodźców 275

CZĘŚĆ TRZECIA

Nagadaliśmy się...

ROZDZIAŁ VIII

- WSPÓLNA KODA – JESZCZE RAZ O PAMIĘCI** 287
1. Gdy autor jest głównym bohaterem – pamięć autobiograficzna 289
2. Pamięć pewnego pokolenia 300
3. Pamięć uwikłana w konflikt – perspektywa zbiorowa 302

PODZIĘKOWANIA ZAMIAST ZAKOŃCZENIA 311

FOUR SURNAMES, TWO NAMES. MACEDONIAN WAR

REFUGEES IN LOWER SILESIA 312

SPIS ILUSTRACJI I MAP 315

BIBLIOGRAFIA 317